SI
210

„...Ă PENTRU TOȚI" Nr. 21

Pr. Prof N. NEGUȚ

S 841
DT
19.122

Însemnări
din
Lupta pentru Cruce

Tipărită cu binecuvântarea
P. S. EMILIAN ANTAL
Lt. Episcop de Argeș

— 1943 —

EDITURA SF. EPISCOPII DE ARGEȘ

DI 210
DI-19122

Insemnări din lupta pentru Cruce

1. Preoţi cu Crucea'n frunte....

Venisem acasă în vacanţa Crăciunului, după trei luni de carte în clasa întâia de seminar. După Sf. Liturghie din ziua întâia de Crăciun, se strânsese lume multă în jurul meu, în curtea bisericii din sat şi mă priveau îmbrăcat în straele de şcoală, iar unii mă întrebau: „La ce şcoală eşti". „La seminar" le răspundeam eu. *„Bine a făcut părintele că te-a dat la seminar, să scapi de armată"*, ziceau cei mai mulţi.

Prin sate, oameni mai cu stare şi cu grijă pentru ziua de mâine a copiilor lor, îşi frământă mintea, gândindu-se la ce şcoală să-şi dea copiii. „Il dau la seminar că a fost premiant la şcoală aici. Apoi, după ce o termina seminarul, poate că îi ajută Dumnezeu şi vine preot la biserică în sat, fiindcă până atunci părintele nostru o să iasă la pensie. Să aibă cine să ne pomenească şi pe noi

BIBLIOTECA ... 451.257-5

la sf. slujbe. *Dar mai ales este bine să-l dau la seminar pentrucă scapă de armată.*"

Prin sate şi prin oraşe, oameni cari n'au puterea de a vedea ce se petrece în jurul lor, şi mai ales în a căror inimă diavolul a semănat sămânţa clevetirii, zic: *„Ferice de preoţi că nu fac războiu"*.

Poate şi tu, iubite cetitor, ai avut copii, pe cari i-ai dat la seminar, sau poate te gândeşti să-i dai la seminar cu gândul necugetat că în acest chip îi scapi de armată.

Sau poate şi tu, de unde vei fi, dela sat sau dela oraş, te-ai adunat la sfadă cu prietenii tăi şi poate un gând necugetat te-a îndemnat să zici: *„Ferice de preoţi, că nu fac războiu"*.

De te-ai gândit ca să-ţi dai copiii la seminar pentrucă nu fac armată, sau de ai zis de preotul tău că este fericit pentrucă nu merge la războiu, rău ai gândit şi rău ai zis. Fiindcă şi preoţii au fost şi sunt în armată, au fost şi sunt în războiu.

I-aţi văzut voi cei mai bătrâni în războiul trecut, îi vedeţi voi cei mai tineri în războiul acesta. Iar despre cei mai de demult aţi cetit prin cărţi cum mergeau la luptă în fruntea oştirii, îmbrăcaţi în odăjdii, cu crucea 'n mână, cu steagurile bisericii, dând curaj ostaşilor din urma lor.

In răsboiul acesta, preoţii au săvârşit pe front lucruri, cari au fost arătate în cuvinte de laudă de cei cari i-au văzut. Nu mai de mult decât acum câtăva vreme în urmă, în ziarul *Universul*, se scria

cum pe front, preoţii dau curaj ostaşilor şi răniţilor din spitale, cum deschid biserici, cum orânduiesc cimitire de eroi, cum ridică troiţe, cum botează pe copiii şi tinerii ruşi, cum împart iconiţe şi cruciuliţe şi cum, in primele linii, sunt răniţi sau cad loviţi de gloanţele duşmane.

Şi cel ce scrie aceste rânduri a fost mobilizat pe front, în acest război. Lucrarea mea o îndeplineam în spitalele cu răniţi din spatele frontului. Printre paturile de suferinţă ale răniţilor am întâlnit şi preoţi, iar în cimitirul eroilor români din localitatea unde eram, odihnea între eroi un preot maior din Craiova.

Iată, deci, că şi preoţii sunt luptători pe front. Ei luptă însă cu sabia duhului.

Este adevărat, că nu toţi preoţii sunt pe front. Dar un război se duce pe două fronturi. In afară de frontul de foc, dus de armate, mai este un front din lăuntru, care şi el are multă greutate în cumpăna victoriei.

Comandanţii acestui front din lăuntru sunt de cele mai multe ori preoţii, ocrotind şi ajutorând pe cei împovăraţi din cauza frontului de luptă şi veghind ca treburile gospodăreşti ale satelor şi oraşelor să meargă bine.

Deci, iubite cetitor, să nu te gândeşti a-ţi da feciorii la seminar numai pentru faptul că nu fac armată, şi să nu mai cârteşti împotriva preotului tău, că nu merge la răsboiu.

2. Lupta împotriva Crucii.

Veniam în ţară în concediu. Intr'o gară din Basarabia, se urcă în tren şi iau loc alături de mine,—doi civili cari, după cele despre care vorbiau, am înţeles că erau negustori de cereale. Văzându-mă cu semne de preot militar, şi aflând că vin de pe front, caută a intra în vorbă cu mine, voind să afle câteceva privitor la ce a fost şi ce este acum în biserica rusă.

„Am auzit, părinte", zice unul „că n'a fost chiar aşa cum se spunea pela noi. Că bolşevicii ăia au lăsat pe ruşi să-şi aibă biserici, să se închine în ele, să se boteze, iar pe preoţi i-au lăsat în pace să-şi vadă de serviciul lor".

—„Aţi fost pe front, sau barem dincolo de Nistru" ? îl întrebai eu.

—„N'am fost, dar ne-a spus şi nouă cineva care a fost pe acolo".

—„Cred că n'aţi auzit dela cineva care a fost în Rusia acest lucru, ci desigur dela vreunul care, stând în ţară, ascultă şoaptele spuse de duşmanii neamului şi ai credinţei noastre", zic eu şi mă apuc să le povestesc tot ce văzusem şi auzisem despre lupta bolşevicilor împotriva Crucii.

Poate că şi tu, iubite cetitor, pe care ţara nu te-a chemat până acum să-ţi faci datoria pe front,—te-ai lăsat furat de asemenea şoapte, ca negustorii de cereale din tren. Poate că şi tu ai crezut sau

crezi că bolşevicii au lăsat liberă credinţa în Dumnezeu.

Pentru ca satana să nu-ţi răpească sufletul cu astfel de gânduri, iată că vreau să-ţi povestesc şi ţie, în câteva vorbe, câteceva din cele ce am auzit şi am văzut, că au păţit credincioşii ruşi sub stăpânirea bolşevicilor.

Află că totodată cu revoluţia armatei ruseşti din 1917 s'a pornit şi prigoană mare împotriva preoţilor şi credincioşilor, prigoană cum numai pe vremea împăraţilor păgâni mai fusese. Bisericile au fost jefuite de odoare, apoi închise şi arse, preoţii omoriţi sau luaţi de acasă şi trimişi în surghiun tocmai în fundul îndepărtat al Rusiei, iar credincioşii cari ţineau la legea lor creştinească, chinuiţi închişi sau omoriţi.

Văzând bolşevicii că nu este chip să scoată credinţa din sufletele credincioşilor, la vreo 4 ani după ce începuse prigoana, au dat lege că, dacă mai mult de 50 de credincioşi cer ca să aibă biserica şi preotul lor, să aibă învoire, dar, mai înainte de aceasta, să închee un contract cu statul, prin care se obligau să-i plătească un bir destul de mare.

Pentru a-l putea plăti se strângeau mai mulţi credincioşi în aşa numitele *obştii religioase*. Birul pentru credinţă a crescut însă din an în an, şi aceste obştii, neputând să-l mai plătească, erau oprite de a mai avea biserici şi preoţi.

Dar chiar de puteau plăti darea, ei tot nu pu-

teau să se roage în tihnă, deoarece în calendarul bolşevic nu mai era nicio sărbătoare. Nici duminicile, nici sărbătorile în cinstea Mântuitorului sau a sfinţilor Săi nu mai erau ţinute, ba din contră, tocmai în zilele când cădeau aceste sărbători, era poruncă aspră ca toţi să iasă la muncă, pentru ca astfel nici cei cari plătiseră scump să aibă voie a se ruga, să nu se mai poată duce la biserică.

Doar două sărbători erau ţinute de bolşevici: anul nou şi ziua când a pornit revoluţia. Anul nou era ţinut însă nu pentru Sf. Vasile sau pentru Tăerea împrejur a Mântuitorului, ci pentrucă era prima zi din an.

Inainte de revoluţie, era de pomină în toată lumea, marea credinţă a poporului rus şi frumuseţea bisericilor lor. Toate aceste măreţe biserici au fost dărâmate sau pângărite fără milă de către bolşevici. Care dintre ele n'au fost dărâmate, apoi au fost văruite, li s'au dat jos crucile şi turlele şi au fost prefăcute în depozite, localuri de petrecere sau săli de întruniri în care se necinstea numele lui Dumnezeu.

Am văzut o biserică ce fusese prefăcută în moară. In altar fusese aşezat motorul, iar prin uşile împărăteşti alerga cureaua care învârtea pietrile aşezate în mijlocul bisericii, sub policandru. Partea unde şedeau de obiceiu femeile, fusese despărţită prin scândură şi slujea drept magazie de cereale. Partea dreaptă, acolo unde este strana pentru cân-

tăreţi, fusese şi ea despărţită prin scândură şi erau închişi în ea porci puşi la îngrăşat.

Şi astfel, în această biserică, sf. Masă era înlocuită cu motorul, preoţii cu mecanicii, prin sf. Uşi, în loc să treacă Impăratul Slavei, alerga cureaua morii, corul neîntrecut de odinioara era înlocuit cu huruit de motor şi grohăit de porci, iar fumul de tămâie era înlocuit cu fumul de benzină arsă. Aceasta era liturghia bolşevicilor.

Din anul 1938, prigoana împotriva credinţei a devenit şi mai aspră. Au fost oprite şi obştiile, au fost închişi toţi preoţii şi toate bisericile.

In localitatea unde am fost mobilizat, fuseseră, mai înainte de rovoluţie, 60 de biserici. Când au intrat acolo armatele noastre, numai o singură biserică mai era în fiinţă, dar şi la aceia fusese pus să slujească un preot numai cu numele, fiindcă sufletul îi era vândut comuniştilor. Asemenea preoţi erau lăsaţi liberi din loc în loc, ca astfel conducerea bolşevică să poată spune că la ei este slobodă credinţa creştină.

Citind acestea toate, iubite cetitor, cred că nu te vei mai lăsa înduplecat de cei cari îţi şoptesc la ureche, că a fost liberă credinţa în ţara bolşevicilor.

TIMIŞOARA
451.257-5
BIBLIOTECA CENTRALA
A REGIUNII BANAT

3. Nici porţile iadului nu o vor sfărâma

S'au dărâmat bisericile şi s'au prefăcut, s'au închis şi omorît credincioşi şi preoţi, dar credinţa din suflete n'a putut fi nici dărâmată, nici prefăcută, nici închisă şi nici omorîtă.

Au mai fost prigoane împotriva credinţei creştine. Timp de trei sute de ani, după Mântuitorul, au fost ucişi în felurite chinuri, 11 milioane de creştini. Dar ultimul prigonitor, împăratul Iulian cel lepădat, a strigat când îşi da sufletul: „M'ai învins Iisuse".

A fost prigonită credinţa creştină şi în vremurile mai de pe urmă, în Franţa şi mai apoi în Spania, dar prigonitorii au căzut învinşi. Tot aşa şi prigonitorii credinţei din Rusia trebuiau să cadă, fiindcă nimeni nu este în stare a se lupta cu Dumnezeu. A încercat mai întâiu satana să răstoarne tronul lui Dumnezeu, şi a fost el răsturnat în întunerecul iadului.

Mântuitorul a spus atunci când a pus temelia Bisericii sale: „pe aceasta nici porţile iadului nu o vor sfărâma".

Credinţa rusească, pe care ruşii o ţineau de teamă numai în suflete, s'a arătat şi în afară pe dată ce asupritorii au fost alungaţi.

In garnizoana unde am fost, am vizitat pe mulţi ruşi, cărora le-am botezat casele în ajunul

Bobotezei. Toţi aveau aşezate, multe icoane în case potrivit obiceiului lor, pe colţul camerii. I-am văzut străduindu-se ca să-şi redeschidă bisericile. I-am văzut pe cei mai în vârstă venind la mine cu cei mai tineri şi cu cei mai mici spre a-i curăţi de haina păgână prin sf. Botez.

Dar nu voi putea uita niciodată, câtă credinţă am văzut revărsându-se din sufletele lor, cu prilejul sf. Liturghii ce se săvârşia în biserica cea mare a oraşului. I-am văzut acolo cum bătrâni şi tineri şedeau tot timpul slujbei în genunchi, cum şiroaie de lacrimi le curgeau din ochi, cum sărutau lespezile reci ale bisericii şi cu câtă căldură îmbrăţişau icoanele. Sf. Liturghie era cântată de toţi, preoţi, cor şi credincioşi, în melodii armonioase cari par'că voiau să spargă bolta bisericii şi să se unească cu melodiile îngerilor ce cântă în cer imne împrejurul tronului dumnezeesc.

Fiorul dumnezeesc îl simţea în suflet şi cel care intra în biserica rusească numai cu gândul de a vedea ce este acolo. Am văzut ofiţeri şi ostaşi germani cari, deşi veniseră în biserică numai cu gândul de a asculta corul, fiindcă ei erau de altă credinţă de cât a ruşilor, mărturiseau cu toate acestea că, văzând şi auzind cele de acolo, se simţeau atraşi şi ei spre rugăciune şi simţeau în suflet un fior dumnezeesc. Era o liturghie îngerească. Era acolo năvala credinţei care până atunci fusese încătuşată, şi care acum se arăta în afară cu tăria

cu care o apă ce a rupt zăgazurile se revarsă peste maluri.

Şi tu, iubite cetitor, poate că ai dat voie vreodată diavolului ca să-ţi samene în suflet, sămânţa îndoelii în învăţătura bisericii. Şi poate că şi tu vei fi cugetat în mintea ta că dacă Biserica este dela Dumnezeu, de ce Dumnezeu o lasă să fie asuprită de cei fără credinţă? Sa ştii însă că cu cât Biserica sufere mai mult, cu atât ea iese mai oţelită, după cum a ieşit din toate prigoanele de până acum, fiindcă pe ea nici porţile iadului nu o pot înspăimânta.

4. Duhovnic în casa durerii

In localitatea, în care cel ce scrie aceste rânduri a fost mobilizat, nu era niciun spital pentru răniţi. Erau însă 12 spitale germane în cari găseau adăpost şi alinarea suferinţelor şi ostaşii noştri răniţi pe front. Răniţii români şi germani erau laolaltă, cu paturile vecine; după cum şi pe front luptaseră umăr la umăr. Fuseseră înfrăţiţi în luptă, erau înfrăţiţi şi în suferinţă. Doctorii germani, şefi ai spitalelor militare, nu încetau de a lăuda puterea de răbdare a durerii arătată de răniţii noştri cari cereau adeseori să fie operaţi fără să mai fie adormiţi. Şi când li se tăiau părţi din corpul lor, nu scoteau niciun strigăt de durere, înăbuşind suferinţa în trupul lor. Deşi purtau gloanţe şi schije în carnea şi oasele lor, totuşi ai noştri erau totdeauna gata

să spună o glumă, prin care aduceau veselia camarazilor lor români şi germani.

Şi astfel pe front comandanţii germani se minunau de curajul în luptă al ostaşului român, iar în spitale, doctorii germani se minunau de tăria în suferinţă a aceluiaşi ostaş.

Ca duhovnic al lor, împărtăşiam şi eu din bucuria pe care o arătau când primiau cărţi, iconiţe, cruciuliţe sau când săvârşiam servicii religioase în saloanele lor. Dar şi durerea lor o simţiam în sufletul meu. Cea mai grea îndatorire pe care o îndeplineam ca duhovnic al răniţilor era aceia de a spovedi şi împărtăşi pe cei cari mureau. Intr'adevăr, că mare durere se citea pe feţele lor! In clipele când îşi dădeau sfârşitul, îi durea nu rana din trup, ci gândul că mor departe de ţară şi de cei dragi de acasă. Numele patriei şi ale copiilor, ale soţiei, ale părinţilor erau strigate printre sughiţurile morţii.

Această durere de pe faţa lor pierea însă încet, încet şi peste ea se aşează o seninătate îngerească.

Gândul că mor pentru ţară şi pentru credinţă alunga durerea de a muri departe de casă.

Se vedea pe feţele eroilor ce mureau, seninătatea cu care au murit sfinţii bisericii creştine.

5. Scrisorile ostaşilor

Aveam şi îndatorirea de a cerceta scrisorile pe cari ostaşii le trimiteau în ţară. Citeam zilnic zeci şi sute de scrisori scrise de ostaşi de toate gradele, din diferite părţi ale ţării, de luptătorii de pe front şi de răniţii din spitale. Parcă erau scrise de unul singur. Mai toate începeau prin a alunga din sufletele celor dragi de acasă, teama că ei ar fi în suferinţă. *„Aflaţi despre mine că cu ajutorul lui Dumnezeu sunt sănătos şi mă aflu încă în viaţă şi nădăjduiesc să viu şi eu acasă"*, erau cuvintele cu cari începeau mai toate scrisorile. Ba ceva mai de mirare. Citind scrisorile răniţilor găseam cuvinte ca acestea : *„aflaţi despre mine că sunt sănătos, dar sunt rănit greu la un picior şi este vorba ca să mi-l taie"*.

Cuprinsul scrisorilor era ocupat cu întrebări ca aceastea : *„Ce fac copiii ? Dar vitele ? Dar câmpul cum merge ?"* Intr'adevăr că acestea trei sunt dorite mai mult de ostaşi : copiii lui dragi pentru care a muncit şi cari îi sunt bucuria vieţii, vitele, tovarăşele lui de muncă şi ogorul pe care-l apără cu viaţa sa. Spre sfârşitul scrisorii, ostaşul nu uită să-i spună soţiei : *„Ai grijă de copii, hrăneşte bine vitele şi chiverniseşte bine bucatele din câmp"*.

Cercetând scrisorile răniţilor dintr'un spital, bag de seamă că într'un plic este ceva tare. Il deschid curios şi găsesc, înfăşurată într'o hârtie, o

bomboană pe care rănitul o trimetea copilului său, cu cuvintele: *„Primește, dragul tatii, o bomboană din străinătate"*. Am lipit plicul și am scris pe el într'un colț, ca să se vadă, rugând pe cei dela poștă să nu-l mai desfacă întrucât înăuntru este o bomboană.

Și după cum mai toate scrisorile începeau cu numele lui Dumnezeu, tot așa se terminau tot cu numele lui Dumnezeu, pe care ostașul îl ruga să i țină sănătoși pe ai lui și pe el ca să se potă revedea cu toții în sânul familiei.

In niciuna din scrisorile pe care le-am cercetat,— n'am găsit informațiuni privitoare la mersul operațiilor, secrete militare sau arătarea localității unde ostașii se găseau. Secretul militar era păstrat cu sfințenie.

Una din cele mai mari bucurii ale ostașului pe front era primirea scrisorilor de acasă. Serviciul poștal era cel mai iubit de ostaș, mai mult decât serviciul care îi da hrana. Ostașul se lipsea de masă sau de odihnă în așteptarea celui care aducea scrisorile dela oficiu.

Deaceia, iubite cetitor, poate că n'ai puterea de a trimite ostașului de pe front daruri. Trimite însă celor ce-i cunoști câte o scrisoare, fiindcă în acest chip le trimiți în dar o mare bucurie.

6. Un cimitir de eroi pe Nipru

Sunt multe cimitirele eroilor români în Rusia. Dela Nistru până la Volga ele sunt presărate ca nişte mărturii despre vitejia ostaşului român în lupta celor fără Dumnezeu. Toate pe cari le-am văzut sunt bine orânduite, strejuite de florile aducerii aminte şi de crucile datinei româneşti.

Cel despre care vreau să vă spun este pe malul Niprului, acolo unde această apă mare şi domoală se apropie mai mult de răsărit. In locul unde odihnesc ostaşii noştrii, fusese mai înainte grădină de plimbare şi recreere.

Cimitirul acesta era nespus de mare. Se găseau acolo înmormântaţi şi germani, italieni şi unguri. Locul de odihnă pentru eroii noştri era aşezat chiar la intrarea principală în cimitir.

In acest cimitir înmormântam pe ostaşii ce mureau în spitalele germane sau în trenurile sanitare. In ultima vreme eram patru preoţi militari în acel oraş.

O datorie sufletească ne îndemna ca să săvârşim slujba de înmormântare a eroilor cât mai frumos. Şi cred că era cu adevărat frumoasă de vreme ce, în timp ce o săvârşeam, foarte mulţi ostaşi din toate armatele streine şi foarte mulţi locuitori ruşi se îngrămădeau într'un cerc larg în jurul nostru, ascultând şi privind dela început şi până la sfârşit.

Preoţii de altă credinţă slujiau pe eroii lor fără multă pompă. Ei veneau la cimitir îmbrăcaţi în haine militare, cu pistol la brâu, cu chipiu pe cap, citeau ceva dintr'o carte, ţineau o mică cuvântare şi totul se sfârşia. Pe când noi, preoţii români, veniam în costumul nostru preoţesc peste care îmbrăcăm veşminte cu fir şi flori strălucitoare, — cântam melodii duioase împreună cu cei vreo 7-8 cântăreţi, adunaţi de pe la diferite unităţi. Apoi fumul de tămâie ce se ridica din belşug din cădelniţa cu clopoţeii de argint, pâlpâitul paiid al lumânărilor de ceară pe cari le împărţiam chiar şi ostaşilor de alt neam care se întâmplau de faţă, tava cu colivă, frumos împodobită de surorile noastre de caritate, rugăciunea de iertare pe care o citeam cu genunchile plecate, stropirea celui mort cu vin şi aghiasmă, aruncarea ţărânei de către preot peste coşciug, toate acestea făceau ca slujba noastră românească de înmormântare să fie plăcută tuturor şi să strângă în jurul nostru multă lume.

* * *

Şi acolo, sub teii bătrâni, cari îşi vor presăra peste morminte florile lor albe, dorm somnul de eroi, mulţi din fraţii noştri români, la umbra crucilor creştine pentru cari au luptat. Intre ei odihneşte şi eroul preot maior din Craiova.

* * *

Iubite cetitor, desigur că îţi este inima înduioşată, gândindu-te că aceşti eroi odihnesc cu trupul departe de ai lor. Copiii şi soţiile lor nu vor putea ca să le sădească flori pe morminte, şi nici să le îmbrace în rotocoale de tămâie. Mângâie-i tu în durerea lor.

Sădeşte în sufletul orfanilor şi al văduvelor floarea cuvântului de îmbărbătare şi îmbracă suferinţa lor cu darurile tale pline de milă.

„Orfanul şi văduva să vină să mănânce şi să se sature din aşezările tale, ca astfel Dumnezeu să binecuvinteze lucrurile mâinilor tale". (A doua lege, XVII. 29).

BIBLIOTECA CENTRALA
A REGIUNII BANAT

Tipografia „MODERNĂ“
Traian Novacovici
PITEŞTI

281(0:82-94A)
281(498:47)
Lei 1

Lei 10.